

AQUILA

Túllépés

Az AQUILA
negyedévi folyóirata

2018/4

TÚLLÉPÉS

5. évfolyam 4. szám
Megjelent: 2018. november 1.

Az AQUILA katolikus közösség ne-
gyedévi folyóirata

A kizárólagos materiális gondolkodáson túl-
lépve: lelkiség, spirituális kultúra – filozófiai, te-
ológiai, pszichológiai, szociológiai, művészeti és
egyéb tudományos megközelítésben.

Megjelenési gyakorisága:	Negyedévi folyóirat A folyóirat régi példányai az archívumban megtalálhatók.
Nemzetközi azonosítószám:	HU ISSN 2064-7700
A Túllépés bankszámlaszáma:	UNI-CREDIT bank 10918001-00000038-58540003
Alapítás ideje:	2014. július 1.

Tartalom

Kedves Olvasóink!	4
Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra	6
A cikk több rétegű, de egymásba olvadó problémákról ír. Egyrészt a föld geológiai, éghajlati stb. változásai, emberek károkozása, és veszélyek fel nem mérése, felkészületlenség, valamint ezeknek együttes hatása.	
Introvertált – extrovertált, mi is ez? Van-e jelentősége a misztikában?	16
Ismerkedés a két jungi fogalommal, vajon mi lehet a különbség oka, milyen egyéb tulajdonságokkal lehet ezt a két fogalmat még felruházni, végül pedig arra tér ki az írás, hogy ezek a tulajdonságok hogyan befolyásolják a meditációt.	
Halottak napjára	22
A novemberi időjárás az elmúlásra, a földöntúlira mutat, a végső állapotra hívja fel minden ember figyelmét. A halál megéléséről vagy meg nem éléséről, az attól való félelemről vagy az igazi boldogság megtalálásáról és egyéb lelki folyamatokról szól ez az írás.	
Prohászka és Bergson közös vonásai.....	24
Prohászka Ottokár szentéletű püspök és Henri Bergson filozófus közös gondolatainak, áttekintése. Lelki útjuknak számos közös szakasza van, amely egy képzeletbeli közös munkára lehetőséget adott volna – kicsit tovább gondolva mindkettőjük nagy ismerője, Dienes Valéria fiktív párbeszédét.	
Impresszum	32

Kedves Olvasóink!

Szeretettel köszöntjük Önöket, s reméljük, hogy sok kellemes, gondolkodással töltött időt szerzünk Önöknek, és idővel egyre több olvasónk lesz. *Elindult a negyedik éviünk.*

Miért indítottuk el ezt az eleinte negyedévente (majd terveink szerint sűrűbben) megjelenő elektronikus kiadványunkat?

Az ok a kiadó AQUILA Közösség lelkiségéből fakad. Mi 29 éve vagyunk katolikus közösség, mely eddig sokféle működési formációt is létrehozott, és fenn is tart.

Ami a cikkek tartalmára vonatkoztatott igényünk: újszerű, valós értéket hordozó gondolkodás jellemezze, és csakis a végső igazsághoz közelítő, kereső elképzelés érvényesüljön.

Keressük a spirituálisan is korrekt, univerzális szintet jobban megközelítő, teljes körű tudományos gondolkodást, nyitottságot, bátorságot, hogy minél jobban megismerhessük az embert, a földi létet és az univerzumot.

Célunk az emberi kultúra, a tudományos élet kitágított gondolkodás felé való rehabilitációja. Joseph Ratzinger szavaival élve: *„Senki sem állíthatja azt, hogy ő a szó igazi értelmében „tudja”, hogy Isten nem létezik. De felállíthatja azt a hipotézist, hogy nem létezik, s ebből a tételből próbálhatja megmagyarázni az univerzumot.”* (Krisztusra tekintve) Mi azt látjuk, hogy a jelenlegi tudományos élet megnyilvánulásai szinte csak földies, materiális szempontból próbálják megérteni, megélni a világot. Az így (meg)magyarázott földi világ jelenségei nagyon sok esetben – jelenleg még felmérhetetlenül, vagy be nem vallottan – téves következtetésekre vezethetnek. Pl. A világ keletkezésének módja, oka. Vagy az ember megjelenésének ideje, hogy miből és hogyan alakult ki, más bolygókon, más életek keresése, a kizárólagosan szén alapú gondolkodás is nagy hiba stb.

Az AQUILA feladatának tekinti az emberi felfogás horizontjának a felfoghatóság határáig való tágítását, amit szerintünk folyamatosan fesszegetni, nyújtani, bővíteni lehet.

K. Jaspers gondolatai: *Az egzisztenciális embernek mindig úton kell lennie, nem merevedhet meg dogmatikus igazságokban (...) mindig nyitva kell állnia és tanulékonynak kell maradnia, készen arra, hogy megvitassa az ellenkező álláspontot, mindig tudatában annak, hogy a vándorló embernek nincs végleges igazsága.* Nyíri T.: Filozófiatörténet (1983), 14.2.2. fejr., 446.o.

A TÚLLÉPÉS kiadvány a kedves Olvasóktól az elmélyült olvasást várja. Az AQUILA nyitott minden újat hordozó elmére, elfogadjuk és közöljük a beadott cikkeket, ha a Szerkesztő Bizottságunk jóváhagyja.

Minket Istenen kívül senki sem működtet, és szabadok vagyunk mindenféle földi érdektől, nem fogjuk sem politikai, sem semmiféle más

érdekből cenzúrázni a beadott cikkeket. A közlés legfontosabb kritériuma elsősorban az, hogy a fenti szellemben íródott-e a mondandója, megfelel-e ennek a kitágított horizontnak, fogalmazása és mondandója tekintetében megfelelően igényes-e, hordoz-e logikát, újszerű gondolkodást. Nem számít a szerző vallási és politikai hovatartozása, ha nem támadja az Istenhitünket.

Semmiféle erőltetett, igazi értékeket nem hordozó, plágiumgyanús terméket sem fogadunk el!

Egyéniségek írásai kellenek.

M. Blondel

*Minél többet tud az ember,
minél többje van, minél több ő maga,
annál inkább tudatára ébred annak,
hogy nincs semmije, nem tud semmit,
hogy nem az, amit akar.*

Nyíri T.: Filozófiatörténet (1983), 15.2.2. fej., 494. o.

Pável Márta

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

Igen instabil a világunk, s nagy veszélybe kerülhet az emberiség.

Cikkemben több rétegű, de egymásba olvadó problémákról van szó. Egyrészt a föld geológiai, éghajlati stb. változásai, emberek károkozása, és veszélyek fel nem mérése, felkészületlenség, valamint ezeknek együttes hatása.

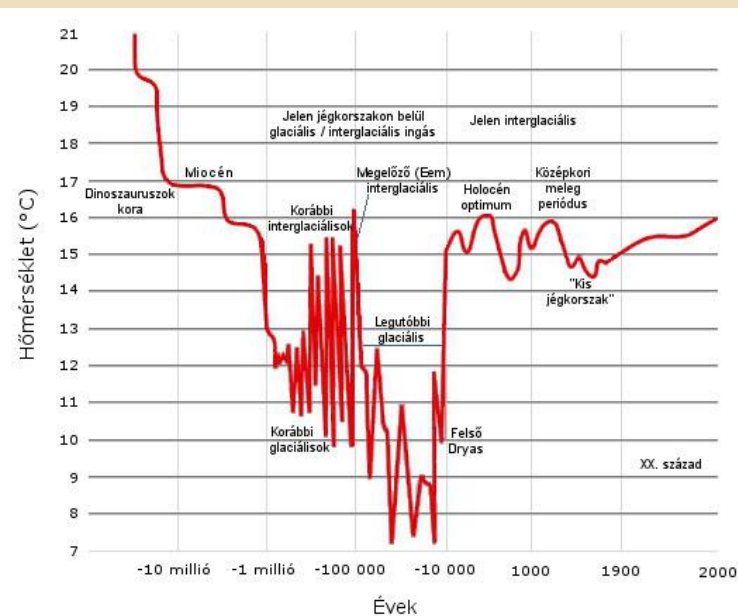
Előbb nézzük a tényeket.

Érdemes az alábbi hivatkozást figyelmesen végigolvasni, mivel csak részeket emelek ki belőle. Nagyon tanulságos, erősen elgondolkodtató tanulmány ez.

https://www.met.hu/eghajlat/fold_eghajlata/foldtorteneti_korok_eghajlata/

„Harmadidőszak (65 millió – 2,4 millió év között)

Lehűlés és felmelegedés váltakozása. A lemezmozgások folytatódtak, a terciér végére a kontinensek nagyjából a mai helyükre kerültek. Az indiai szubkontinens egyesült Ázsiával, Ausztrália levált az Antarktiszról. ... A körülbelül 50 millió évvel ezelőtt elkezdődött, földtörténeti léptékben drámai gyorsaságú lehűlés nyomán kialakult a jelenkori jégkorszak. Az Antarktisz jegének képződése kb. 35 millió évvel ezelőtt kezdődött meg. Az északi félgömbön ez sokkal később, a pleisztocénban következett be.”

uo. Holocén (10 ezer évtől napjainkig)

A Holocén kezdetétől a klímaoptimumig (10 - 6 ezer évvel ezelőtt)

A legutóbbi glaciális kb. 10 ezer éve ért véget, azóta a jégtakaró visszahúzódott a mai helyére. A holocén korban általános felmelegedés tapasztalható (interglaciálisnak tekinthető). A továbbra is elsősorban a csillagászati pályaelemek változásaival magyarázható ingadozás kb. hatezer évvel ezelőtti legmelegebb pontján, az ún. klímaoptimumban a Föld átlaghőmérséklete mintegy 1°C-kal lehetett magasabb, mint napjainkban.

A klímaoptimumtól a középkori optimumig (6 ezer évvel ezelőtt – kr. u. 1 000-ig)

Az interglaciális optimum óta a hőmérséklet ezerévenként kb. fél fokot csökken és mintegy ötezer év múlva ismét egy hűvös, glaciális klíma kezdete várható. E változások azonban két nagyságrenddel lassúbbak, mint a várható antropogén felmelegedés."

Eddig a kiemelésem a cikkből.

Ha egy jól megszerkesztett filmben egybe nézzük az utóbbi 10 000 év változásait, a kép egyenesen megdöbbenő, katasztrofális. 10 ezer évre visszamenőleg nézni, hogy a múltban mi történt a földdel, és ha ezeket a változásokat párhuzamba állítom a mai történésekkel, akkor sürgősen riadót kell fújni. Elgondolkasztató, sőt egyenesen rémisztő az emberiség többször bekövetkező észak déli, majd fordított cirkulációs áramlása, valamit az, hogy közben senkit nem érdekelt az ottlévők sorsa, tulajdonjoga, hanem kegytelenül elvettek mindent, amire úgy vélték szükségük van az életben maradáshoz. Nem számított semmi, a menekülők, a létet keresők szétverték mindent, megtörtént a kultúrák lerombolása, a befektetett munka értéke szemükben semmivé vált. Azokat, akik szorgosan maguknak megteremtették az életfeltételeket, tartalékolnak élelmiszert, hogy életben maradjanak, mert ők előre gondolkodtak, pont elsőnek gyilkolták le, azért, amivel rendelkeztek. Erre nem készültek fel - ahogyan ma sem, sőt ma végtelen butaságukban, árulásukban inkább hívogatják a bajt...-, semmi sem lett védett, csak a brutális tömeg erőszakos behatolása történik. Nem békés úton kértek segítséget - ahogyan ma sem!!! -, hanem fegyverrel, így birodalmak, a római és az egyiptomi bukása is vélhetőleg ennek köszönhető.

Ha valakinek van egy kicsi rálátása, vagy csak üljön le a tévé elé, és meg kell nézni egy ilyen műsort, akkor megdöbbenve venné észre, hogy az emberiség földtörténete, és a „humán” viselkedés is ismételi önmagát. Rá kellene jönni, hogy bagatellnek tűnő dolgok is végzetesek lehetnek ránk nézve is.

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

Gondoljunk bele, ha csak egy kicsit megbillen a föld tengelye (hogypontosan mitől az kissé vitatott...), akkor lényegesen megváltozik az éghajlat, s vele változik a Golf áramlat és termések sem lesznek ott, hol addig beértek. Ezzel megindul a népesség áramlása letről felfelé, vagy fentről lefelé, attól függ, hogy melyik irány jobb nekik, és át fognak gázolni mindenben.

Igaz felvetődik a jogosnak vélt kérdés, kié a Föld? Kinek, mihez van joga? Van-e az élethez jogunk? Igen van! De bármi áron? Erőszakkal, a többi megölésével? Ezt nem hinném. Ez kultúra kérdése is, hogy szeressék is annyira egymást az emberek, hogy megosszák, ha kevés van, de jusson mindenkinek, az önzést ki kellene iktatni. Ez messze nincs így, és belátható időn belül nem is lesz, nem ilyen az ember! De akivel megosztanánk annak is úgy kellene viselkednie, hogy ne csak élősködjön, és a mi életünk se legyen veszélyben általuk quási „hálából...”!

De a történelmi példák nem ezt bizonyították, látható volt – s ma is így van-, hogy az éhezők nem fogják azt nézni, hogy milyen kultúrát rombolnak szét, lásd az egyiptomi kultúrát mivé lett. Az utóbbi 10 000 év termékét/történetét láthattuk, hogy az éghajlatváltozás/ éhhalál elől menekülve átgázoltak mindenben. Elsőként oda mentek, ahol tartalékok voltak, és csak azért lettek kitüntettet helyen, mert nekik volt és akár kegyetlen harccal elvették tőlük, ami nekik kellett.

Ismétlem, az egy másik tény, hogy mindenkinek joga van a földön az élethez, de ha nem gondolkodtak előre, nem hatott a figyelmeztetés, vagy primitívségük miatt nem is képesek előre gondolkodni, akkor is van joguk az erőszakhoz? Úgy vélem nincs! Mégis megtették, és meg is fogják tenni!

<http://www.ng.hu/Tudomany/2018/07/23/Hivatalos-uj-foldtorteneti-korba-erkeztunk>

„...4200 évvel ezelőtt volt. A korszak különlegessége, hogy kezdete egy klimatikus átalakulást követő kulturális virágzással esett egybe.

Ez a korszak egy pusztító aszályal indult, amely két évszázadon át éreztette hatását, számos civilizációt elpusztítva egyebek között Egyiptomban, Görögországban, Mezopotámiában, az Indus és a Jangce folyók völgyében. Az aszályt feltehetőleg az óceáni és légköri cirkulációk megváltozása okozta.”

Ki tudja, mikor következik be egy eddig nem várt klimatikus pluszhatás, mikor robban be egy tűzhányó, ütközik nekünk egy kisbolygó vagy hasad meg a Föld, és bolygót átható földrengés sorozatot indít meg. Semmit sem tudunk, és nem is zárható ki.

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

Ha azt nézzük, hogy állítólag 8 -10 ezer évvel ezelőtt olyan magas víz volt, hogy a Szfinxbe sávokat mosott bele, s ez lehet az a kor, amikor kialakult az Égei meg a Kaszpi-tenger stb.? Nem volt elég megművelhető föld, mert javarészt víz alatt állt. Éhezés, menekülés, gyilkolás, ez az emberiség múltja és rettenetes belegondolni, de ez a várható jövőkép is. Nem akarom, de semmit sem jelent, sok lúd disznót győz, a tömeg majd elönt mindent, s – tudomásunk szerint-, ennyien eddig nem éltek a Földön.

<http://fna.hu/vilagfigyelo/eghajlatvaltozas>

„A FÖLD NINCS VESZÉLYBEN, MI ANNÁL INKÁBB

„A földi éghajlat mindig is változott. A változás üteme azonban az ipari forradalom óta drámai - ma már 40%-kal több szén-dioxid van a Föld légkörében, mint az ipari forradalom előtt, és ez ma már 95%-os bizonyossággal az antropogén (emberi) hatás következménye. Az üvegházhatású gázok (szén-dioxid, metán, dinitrogén-oxid, F-gázok, aeroszolok) molekulái viszonylag sokáig, a szén-dioxidé száz évnél is tovább a légkörben maradnak.

A Föld légkörének szén-dioxid-tartalma hozzávetőleg 280 ppm volt az ipari forradalom előtt, a mérések 1958-as kezdetekor azonban már 316. A növekedés üteme az elmúlt évtizedekben jelentősen felgyorsult. Az 1960-as években még évi 0,7 ppm volt a növekedési ütem, 2010-re ez már évi 2 ppm-re, 2013-ra pedig 2,93 ppm-re emelkedett.”

Azt ma talán nehéz megítélni, és pontosan nem is tudjuk, hogy 20-30 ezer évvel ezelőtt mi volt. A párhuzam mégis megvan, mert aki ma éhez, az nem veszíthet semmit, támadni fog, ugyanúgy, mint bármelyik földtörténeti korban tette. De ma az emberiség még nagyobb bajban van, mint volt, mert a népesség rohamosan nő, és igen nagy szakadék van köztük gazdaságilag, kulturálisan stb.. Világunkban az emberiség - összlétszámát nézve - nagyrésze mélyszegénységben, kizsákmányolt, lenyomott állapotában van. S főleg ott kezdődik/éleződnek ki a dolgok, ahol már iszonyúan nyomasztó víznélküliség is van. Leginkább a gyarmatosítók által kizsákmányolt afrikai vagy dél amerikai stb. országok lakói vannak elkeserítő helyzetben. Elsőként a mélyebb szegénységben élők azok, akik gondolkodás nélkül - miután nincs veszteni valójuk-megindulnak arra, amerre jobb létet remélnek. Ezt ma az esztelen, áruló vagy ördögi politika úgy irányítja, hogy nagyon rövid időn belül irreverzibilis katasztrófa lesz, és az emberiség eddig állapota felismerhetetlenné torzul, erkölcsi, gazdasági, kulturális stb. zuhanása elkezdődik.

A másik nagy katasztrófa, hogy mindez akkor is bekövetkezne, ha nem tódulnának be a klímamenekültek, mert az európai nép 90%-

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

a elszakadt a földtől, az állattartástól stb. elvesztette józan gyökereit. Európa, meg a civilizált világ egy része csak a gépeket tudja nyomkodni, és egy 10 évesnek eszébe sem jut, de a 30 év alatti korosztálynak se igen, hogy mi lesz, ha itt megfordul valami, s nem lesz mit enni.

Belátható, s nagyon úgy tűnik, hogy már kedvezőtlen irányba fordul a földi időjárás, és az egész földi létformánkat is megváltozásra fogja kényszeríteni. Még talán idejében van, hogy meg kell értetni a fiatalokkal, hogyha nem vetnek, akkor nem is aratnak. Észhez kell téríteni őket, felismertetni, hogy a számítógép nem fogja ki dobni kenyeret, és a 3D-s nyomtató sem. Mára elszakították az emberiséget a valós lététől, a fennmaradásának minimális lehetőségétől is. A nagyon hiper - szuper civilizációknak, amiket most annak veszünk, nagy hátulütői is lesznek.

Aki nem tanult meg földet művelni, állatokat tenyészteni, a természet működését ismerni, az a halál szélére fog kerülni. S ez még azzal is tetéződik, hogy akik jelenleg migránsok, azok is tanulatlannak, nem tudnak semmi élhető szakmát, semmit sem tudnak segíteni, kérdés akarnának -e? Ezek az Európát elárulók segítségével beömlő bevándorlók, akik főleg afrikai, ázsiai népességhez tartoznak, s a legszegényebb rétegből valók, amit esetleg ismernének, az sem a mi környezetünkben hasznosítható ismeret. Maximum az erőszakhoz, meg kényszerítéshez, ami a mohamedán vallás ránk erőltetését jelentené, máshoz nem, csak megélni akarnának ingyen.

Viszont az európai civilizáció – szerintem erősen eltévedt – „magas rétege” pedig máshoz nem ért, mint a számítógéphez, meg minden olyan egyébhez, amihez csak egy kis fordulat kell és nekik bevégeztetett. Nézzük meg, mi történik, ha egy darabig mondjuk nem érik be a termés, hogy mi lesz ennek a vége, azt a mostani fiatalok el sem képzelik. Problémák sora, s ez sajnos nem kérdés, csak az idő az, mikor következik be. Ugyanakkor nem vagyok biztos, hogy az emberek komolyan szembe néztek az éghajlatváltozás következményeivel. Még a legmagasabb szinten sem tudnánk ellene tenni. Az sem biztos, illetve erősen rövid távú megoldás lenne, hogy ha barlangokba menekülnének, vagy földalatti városokat rendeznének be, mert előbb utóbb elfogynának a tartalékok.

Ha a változás bekövetkezik, az sem biztos, hogy lesznek olyan élhető, művelhető szakaszok, mint kb. 7000 évvel ezelőtt, amikor a föld középső része még elviselhető maradt egy időre. Aminek a felső része Olaszország északi vonulata, majd alatta egy csíkban meghúzva és Afrika felső része. Ha így is lenne, mit tenne ott a mai

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

7,6 milliárd ember? Megölné egymást! Meg nem is akarna egyik sem teret adni a másiknak, mivel ma az önzés határozza meg az egész emberiséget!

A helyzet elég tragikus. Ezt jó párszor elmondtam, és nem győzöm hangsúlyozni, hogy a csodán kívül más kiutat nem látok. Nem csak az üvegháztartású gázok, meg az emberiség egyéb tevékenysége teszi a földet tönkre. Ha az eddigi változásokra visszatekintek, akkor eddig ki tette tönkre? Szerintem a föld ilyen természetű működése és az emberiség földpusztító tevékenysége együtt hat. Tehát jelenleg is nagyon összetett okok vannak, hogy ilyen hatalmas változások vannak/lesznek. Könnyebb s vigasztalóbb lenne azt hinni, hogy mi vagyunk az oka, mert akkor talán - talán még lehetne segíteni, de ha nem csak az emberi tevékenység, akkor sodródunk a beteljesülés felé?! Nagyon is azt hiszem, hogy a futkározás, a vízzel kötendő szerződések, meg ezek a klímaegyezségek annyira nem számítanak, mint mondják. Nem azt mondom, hogy ne vigyázzanak a földre, már amennyire tudnak, de gondoljunk bele, hogy ha mondjuk az utóbbi 10 ezer évben jó párszor megborult a dolog, és jó párszor az emberiséget vándorlásra készítette, akkor még nem voltak a környezetszennyezési dolgok, mert nem tehették nyílhegygel, kőbaltával, vagy még a kezdetleges ipari eszközökkel sem tudtak olyan környezetszennyezést okozni, mint ma, és akkor is bekövetkezett a változás.

Így amikor hallom, hogy miért nem állítjuk meg..., értetlenül állok, de hát mi nem állíthatunk meg semmit. Inkább azt tudnánk, hogy némileg lassítjuk, vagy nem gyorsítjuk a folyamatot. Jobbára csak azt tehetnénk, hogy az emberiséget felkészítjük arra, hogy tudja túlélni, ha egyáltalán fel lehet készíteni, hosszabb távú túlélésre. Az biztos, hogy tartalékolni kéne az energiákat, az erőket, a készleteket. A jövő generációja számára a magokat, genetikai elemeket biztos helyre kellene tenni, de abban sem vagyok biztos, hogy lehet ilyen hely a Földön. Gyorsan ki kellene fejleszteni olyan növényzetet, ami zord időkben is táplálékhoz juttatná az emberiséget.

Igen instabil világban élünk, egy fortyogó tűzhányó/fortyogó Föld tetején, s ha egy kicsit kívülről rátekintünk ezen utóbbi 10 ezer év emberi nyomorúságára, meg az állatok kipusztulására, és újra fejlődésére, akkor nagyon másként kellene élni, jövőképet alkotni.

A teológiai rész előtt egy kis összekötő gondolkodásra hívom Önöket még egy ehhez kapcsolódó témával.

https://focusonblog.blog.hu/2018/10/16/a_vilagvege_lassu_lesz_es_fajdalmasan_hosszu?qianlo=1
A VILÁGVÉGE LASSÚ LESZ ÉS FÁJDALMASAN HOSSZÚ... Ebben benne lesz a vízhiány, az éhezés, a háborúk, és a járványok is. ...
„az egyetlen kissé kevésbé sötét kép az, hogy az összeomlás csak

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

fokozatosan következik be, és talán fokozatosan hozzá lehet szoktatni az embereket egy másfajta gondolkodáshoz."...

S itt egy hozzászólás is, amivel teljesen egyet tudok érteni: "Dániel Uhle A külső mindig a belső kivetülése. A környezeti válság talán a leglátványosabb, de ott van a népesedési, kulturális, erkölcsi, társadalmi és gazdasági válság is. Ebből az alfa és az omega a társadalmi. A csodás totális individualizmusban elfelejtettük, hogyan lehet egymással normálisan együtt élni, együttműködni. Minden más ennek a következménye, kivetülése! A válság ugyanakkor mindig egy átmenet lehetősége egy korszakból egy következőbe. Szóval vagy megtanulunk újra egymással, normálisan együtt élni, együttműködni, vagy rövidesen kipusztítjuk magunkat a Földről."

http://www.ng.hu/Civilizacio/2008/04/Jegkorszakban_elunk

„Jelenleg a Würm nevű glaciális utáni felmelegedési szakaszban, azaz interglaciálisban (de még mindig a jégkorszakban) vagyunk. Akkor mégis, miért hallunk mindenütt a globális klímaváltozásról – hiszen láthatjuk, volt már ilyen a földtörténet során. A kiállításon látható időskálák és interaktív térképek jól szemléltetik, hogy míg a földtörténet korábbi éghajlatváltozásaihoz több ezer évre volt szükség, ehhez képest a jelenlegi globális klímaváltozáshoz két és fél évszázad is elegendő volt. A globális klímaváltozásért felelős légköri széndioxid-koncentráció jelentős növekedése ugyanis az ipari forradalommal (18. század közepe) kezdődött.”

Konklúzió: sürgősen, sokrétűen változtatni kell!

S most megszólal belőlem az, ami ennek a kornak a szemében nem tudományos téziseket képvisel, a hívő, katolikus hittanár.

Nem is bírom elképzelni, hogy lehet, hogy az emberiség a földi létet úgy tekinti, hogy csak és most itt hipp-hopp élünk, csak kialakultunk, csak véletlen magunkra ismertünk, minden végső transzcendens ok nélkül. Csak úgy kifejlődtünk és csak úgy elpusztulunk? Ennyire nem pazarol a természet!

Hiszem és erősen vallom, hogy nem lehet csak úgy az emberiség a Földön egy véletlen kialakult

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

dolog, élő, bonyolult szervezet, ennyire cizellált lény, mint az ember. Nem ok nélkül, s nem a természet szeszélye folytán alakult ki, hanem ennek a létnek célja van.

mek.oszk.hu/08300/08376/08376.doc Alfa Pont: „Ma a világban kollektív szükséglet az emberi életbe vitt új minőség; a lét minősége, ami egyénileg és globálisan is megerősíti az egzisztenciát, békét és egységet teremti”... „A keresett minőség bennünk van, de egyidejűleg önmagunkon túl is létezik; ez az, ami szellemi, azaz isteni. Nem egy intézményesített isteni, hanem sokkal inkább egy a mindennapi formában megnyilvánuló Isten. „

Az ember kisugárzása befolyásolhatja közeli és távolabbi környezetét is. Ha megfelelően működik, a pusztulást vagy a menekülést is elősegítheti. De ehhez kollektíven meg kellene tanulni magunkkal bánni. Bennünk egy hozott nagy erő, egy ismeretlen minőség van. Az ember eddig nem ismert erőket is működtetni tudhatna. Ehhez viszont tanulás, emberibb viselkedés, szeretetre való hajlam stb. is kell.

uo. „Amikor a csend mély, csordultig telített teljességgel, amikor megszűnik a hang utáni vágy, amikor tökéletes az Egyre való koncentráció, akkor a gondolat olyan, mint a nyíl, eléri és szinte beleolvad a célba; ott az emberi lélek nemcsak megpillantja Istent, de teljesen, egészen, abszolút módon beleolvad az Ő Lényének tisztaságába. Feltöltődik a tiszta fénnel, ami a lényévé válik, és ezt az energiát, békét, szeretetet sugározza mások felé. Ilyenkor olyanok vagyunk, mint egy élő világítótorony.”

Igen, amint látszik, legfontosabb lenne ebben a csendben felismerni Istent, a létünk okát és célját. Céltalanul csak ténferegni, tévelyegni lehet, de nekünk célra irányítás kellene.

uo. „A csend a kommunikáció hídja Isten és az emberben lévő isteni között. A csendben a legértékesebb, a legkifinomultabb dolgokat találhatjuk meg.” Az emberiségnek a csend ma luxus.

Feltételezem, hogy a materiálisabban gondolkodók a fejükhöz kapnak: ugyan már, hogyan beszélhetek ilyeneket, mi az, hogy az emberiség tudata, spirituális ereje stb. De engem ezek semmiben sem akadályozhatnak meg, a gondolataimban is szabad vagyok a földi merevségektől.

Ez igen erősen befolyásolja az emberi elme közvetlen és távolabbi környezetét is, az egész Földet, és mert messze nem vagyunk tisztában azzal, hogy milyen erőket mozgathat az emberi lény. Nekünk kollektíven nem a pusztulás felé kéne menni, lehetne más-ként is.

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

Igaz úgy tűnik, a modernebb ember önzőbb, lelkileg kipusztultabb lett, vagy/és ezzel együtt egy bizonyos szinten elfáradt. Például látható, hogy nem a szokásos ütemben szaporodik tovább, vagy talán sokkal meggondoltabb lett. A virulensséggel van baj, vagy a gondolkodás változott meg? Most fel kell tenni azt a kérdést, hogy a kultúra és a szaporodás hogy függ össze? Látható, csak azok a népek szaporodnak jobban, akik nem modernek, nem viselnek egy magasabb szintű civilizációt, igaz valamiféle bennszülött kultúrával rendelkezhetnek, de ez a kettő nem keverhető össze.

Ma civilizálatlanabb területeken olyan mértékben nő a népesség, hogy komoly aggodalomra ad okot, ennyi embert a Föld nem fog tudni eltartani.

Megoldásként a felvilágosítást, a felelősségvállalás erősítését is el kell végezni. Hiába hördülnek fel sokan, mondván hogy én a szaporodás ellen vagyok. Nem, én a felelőtlen túlszaporodás ellen vagyok! Ami már lassan kezelhetetlen. Szemforgató embertársaimat megkérdezném, hogy miért kasztrálják a macskákat, a kutyákat? Azért mert túlszaporodnak, és ez zavaró lesz. Honnan tudják, hogy a Földnek – mint élő organizmusnak- vagy egyéb lényeknek nem zavaró, a mi kulturálatlan, erőszakos túlszaporodásunk? Vagyok annyira humánus, hogy szóljak azok ellen, akik a szomszomságra, éhhalálra, tanulatlanságra, irgalmatlan nyomorra számlálatlanul szülik az embereket, azok nekem erősen felelőtlenek! Könyörgöm az afrikai stb. gyerekek is emberek, nekik is járna a rendes élet, de ha nem tudják megadni nekik a minimális emberi léthez szükséges életfeltételeket, akkor ne szüljenek a szenvedésre, ez emberkínzás. Ez nem humánus, ez nekem szintiszta kegyetlenség.

S nem igaz, hogy ezért mi vagy akárki lenne felelős. Akkor lennének azok, ha előre megkérdeznék, eltartom-e őket, ha nem így történt, akkor nekem ezzel nincs dolgom. Véleményem szerint erősen felelőtlenek a túlszaporodó emberek és ez nem az, amire a föld van, amiért a földi élet van. Kvalitatív vagy kvantitatív legyen az élet?

Főleg, ha változás lesz a földi éghajlatban, akkor talán a földnek a mai csaknem 8 milliárddal szemben, 4 milliárd ember bőven elég lenne, hogy a lecsökkent művelhető részből eltartsa magát és kulturáltan élhessen. Ezt valahogy be kéne tartani, a környezetünk, magunk cizellálása árán, hogy jobb, élhetőbb, minőségibb emberi élet legyen.

Az kellene, hogy a lények felébredjenek arra, amiért itt vannak. Ennek eredménye szöges ellentétben állna azzal, ahogyan ma viselkednek. Láttatni kellene velük, mi a végső, transzcendentális egzisztencia.

Végzetes vakság vagy az emberiség egy részének árulásra

Megértetni, bennük mennyi tehetség, jószág, lelki szépség, és még szeret is van. Ha látszana, nyilvánvalóvá válna a maguk jósága, ez nagy tömegben működhetne, akkor megnyertük a jövőt is. De csak akkor.

Míg az emberiségre lelki kultúra nélkül, nagyrészt erőszakosság, szeretetlenség, önzés a jellemző, addig nem számíthatunk arra, hogy emberi oksággal megmentjük a Földet, pedig lehetne. A kollektív lelki, fizikai felelősséget kellene megtanítani mindenkinek. Tudjanak az életük felől felelősen gondolkozni, élni, hinni, az életünk okát felismerni. Ha ezek nem működnek, sokkal gyorsabban elpusztul a Föld, mint gondolnánk.

Sík Sándor **Fázó csillag** versrészlet.

....Emelkedő ujjad látom Uram immár,
Nincsen nyugodalmam régi sátraimnál.
Ne is legyen egyhamar ezen a világon:
A setétség órájában virrasztani vágyom

.....Haszontalan úgyis hunyogatni pillám,
Mikor a határban gyújtogat a villám,
Minden este vérbe zuhan teteme a napnak,
S a jövőndők várásától népek elapadnak.

....Virrasszak is Uram, addig legyek éber,
Míg lehetek gyertya még a nagy feketében.
Csorduló cseppjeim ameddig leküzdöm,
Lángomnál míg hosszabb nem lesz keseredő füstöm.

Jót nekem Uram már oly sokat osztottál,
Kősziklából forrást annyit fakasztottál:
Többet a jövőtől nem akarok várni:
Elfogadom kezedből, hadd jöjjön akármí.

Ha hideg jön, nem baj; ha fagy is jön, hagyján,
Csak a rossz kanócnak égnivalót adjál.

....

(1941. július)

A cikk írója: Varga Péterné/ Pável Márta, katolikus hittanár, az AQUILA Párt elnöke, 30 éve az AQUILA kat. közösség létrehozója és vezetője. Két könyve jelent meg (Akinek füle van a hallásra, az hallja meg, valamint A misztikus teológia alapjai) és egy Hazafelé címmel folyamatban van. Publikációi megtekinthetők a www.aqp.hu valamint a <http://www.sasmarta.eoldal.hu> oldalon.

Introvertált – extrovertált, mi is ez? Van-e jelentősége a misztikában?

Szeibert Márton

Introvertált – extrovertált, mi is ez? Van-e jelentősége a misztikában?

Az alábbi írás elején ismerkedünk az introvertált és extrovertált fogalmakkal, majd utána megfontolunk néhány szempontot, hogy mi lehet a különbözőség oka, milyen egyéb tulajdonságokkal lehet ezt a két fogalmat még felruházni, végül pedig áttérünk arra, hogy ezek a tulajdonságok hogyan befolyásolják a meditációt.

Rögtön az elején szeretném megjegyezni, hogy itt többnyire szélsőséges intro- és extrovertált esetekről írok. Az életben tisztán, szélsőségesen ezek a típusok kevésbé vannak, többnyire különböző

Introvertált – extrovertált, mi is ez? Van-e jelentősége a misztikában?

fokokban keveredik. Gondoljunk Jézusra, nagyon közlékeny prédikáló, tanító, beleérző, nyitott volt (extrovertált)! Ugyanakkor többnyire elvonultan, éjszakánként legmélyebb elmélkedésekben volt, soha nem unatkozott, nem kellett neki a világ zaja (introvertált).

Pontos meghatározás helyett az alábbi rövid Idézetek segítenek kicsit eligazodni a fogalmakban:

„Mi az introvertáltság? A szó mai jelentése az 1920-as évekre nyúlik vissza, először Carl Jung használta. ... Az introvertáltak inkább fárasztónak érzik mások társaságát. **Az extrovertáltak**, ha társaságban vannak, tele vannak energiával, de egyedül nem érzik jól magukat. Unatkoznak, ha nincs társaságuk. ... Ezzel szemben egy introvertáltnak két óra aktív társasági élet után szüksége van némi egyedüllétre, hogy feltöltődjön. ... Ez nem antiszociális. Nem a depresszió jele. ... Az introvertáltak számára az az idő, amit egyedül, a saját gondolataikkal töltenek olyan pihentető, mint az alvás, vagy olyan frissítő, mint az evés.

(Forrás: <http://users.iit.uni-miskolc.hu/~biro7/introvert>)

„... az extrovertált emberek könnyen tudnak a külső környezethez alkalmazkodni ... Vonzza az ismeretlen, vállalkozó szellemű emberek. Az introvertált embert ezzel szemben inkább töprengő alkat, fél az ismeretlen tárgyaktól, az újdonságoktól.”

(Forrás: http://old.ektf.hu/hefoppalyazat/pszielmal/jung_tipolgija.html)

„A társalgó /extrovertált: a szangvinikus és a kolerikus. A hevét /energiáját a tárgyra fordítja: tevékenységre vagy emberre fekteti a hangsúlyt. Az a célja, hogy megváltoztassa a világot. A másik két típus gubózó /introvertált. Elvonja tárgyából a hevületet /libidót. melankolikus és a flegmatikus vérmérsékletűek. Arra kényszerül, takarékoskodjon: meggondolja tettét, így lassú. Félénk és bizalmatlan. Állandó gondja a környezethez alkalmazkodni. A társalgó /extrovertált: minden új, ismeretlen csábít. Többnyire előbb tesz, aztán elemez. Tettei gyorsak, habozás, mérleg nem lassít.”

(Forrás:

<https://hu.wikipedia.org/wiki/Szem%C3%A9lyis%C3%A9gt%C3%ADpusok>)

Vannak, akik szerint az introvertált emberekben több gondolat születik, ezért vannak el jól magukban. És ezt sokan még a kreativitással is összekötik, csak hogy az új gondolatok megjelenése az introvertált emberekben nem feltétlenül a kreativitásra utal, azaz nem is igazán új gondolatok jelennek meg, hanem inkább sokkal jobban megragadtak a gyermeki „miért” korszakban, és egy-egy inger, gondolat mellé odateszik a miértet, mely így minden kreativitás nélkül szüli az újabb gondolatokat. Szebben megfogalmazva

Introvertált – extrovertált, mi is ez? Van-e jelentősége a misztikában?

azt is mondhatnám, hogy az introvertált ember mindig mindennek a mélyére akar menni, vagy egyszerűen csak szeretet elszöszölni minden apró kérdésen. Ráadásul nem pusztán a gondolatok mennyisége, hanem a gondolatok, információk feldolgozásának sebessége is nagyon fontos szempont lehet. Egy gyors észjárású ember gyorsabban kifogyhat a gondolatokból, mint egy lassú, és ez is eredményezheti azt, hogy a lassú ember szereti az egyedül-létet, mert az információk feldolgozásához több időre van szüksége. Vagy szintén egy másik lehetőség, hogy nem is a sebesség, hanem pusztán az információ feldolgozásának a módja más: valaki kibeszéli a dolgokat, megosztja másokkal az élményeit, és így dolgozza fel az őt ért impulzusokat, míg mások önmagukban dolgozzák fel, mondhatjuk, hogy maguknak mesélik el a történeteket. Ebben az esetben szerintem nincs szó arról, hogy az egyik technika jó, a másik rossz, de valószínűleg az arany középut a leghasznosabb. Ha valaki minden apróságot megoszt a másikkal, az nagyon leterheli a környezetét, nem bír csöndben lenni, ez nyilván nem ideális, de az sem, ha valaki akkor sem osztja meg a történetét, ha egyedül nem képes azt feldolgozni.

Ez a kérdéshalmaz elég összetett, és választ én nem is tudok adni, ehhez szakember kell, viszont ami szerintem fontos (amiért ezt a cikket is megírtam), hogy tudjunk arról, hogy akár genetikai, akár lelki, akár más okból különböző személyiségjegyekkel rendelkezünk, mert ha tudunk ezekről, akkor könnyebben meg tudjuk érteni egymás viselkedését, amivel elkerülhetjük azt, hogy pusztán jó szándékból egymás idegeire menjünk. Például szokták mondani,

Introvertált – extrovertált, mi is ez? Van-e jelentősége a misztikában?

hogy az introvertáltaktól nem szabad folyton kérdegetni, hogy „Minden rendben? Mi bánt?”, illetve az extrovertáltakkal meg türelmesnek kell lenni, mert szükségük van valakire, aki meghallgatja őket. A másik előnye annak, ha tisztában vagyunk ezekkel a tulajdonságokkal az az, hogy ha felismertük, hogy melyik személyiség-típusba tartozunk, akkor figyeljünk oda, hogy az említett hibákba ne essünk bele, azaz maradjunk csöndben, ha kell (erre nyilván az extrovertáltaknak kell jobban odafigyelniük), de beszéljünk, ha az kell, és merjünk nyitni a többi ember felé (ezt meg az introvertáltaknak érdemes átgondolniuk).

Fontos szempont lehet még ezekkel a személyiség-típusokkal kapcsolatban, hogy talán az introvertált ember azért vonul el a társaságtól, mert tele van gátlásokkal, mert rengeteg dolgot rejteget magában, amitől fél, hogy a többiek megtudják. Vagy egyszerűen olyan régi rossz emlékei vannak, amik miatt nem mer az emberekkel barátkozni, fél, hogy megint baja lesz, megsérül... Ha erről van szó, akkor személyiség-típus helyett talán inkább lelki betegségekről kell beszélni, és ember legyen a talpán, aki kívülről meg tudja ítélni egy ember zártságának az okát. E mellett pedig az extrovertáltakban nincsenek meg ezek a gátlások, vagy ha vannak is, azokat úgy mond hangosan kizokogják magukból, és nyíltan vagy legalábbis nyíltabban beszélnek, és a beszéd által esetleg kiszolgáltatják magukat, és az introvertáltak talán ettől a kitárulkozástól félnek.

A másik célom ezzel az írással, hogy rámutassak arra, hogy a meditációban és a keresztény misztikában hogyan jelenik meg ez a kérdéskör:

Egy gyakori – szerintem – téveszmét szeretnék megemlíteni. Sok helyen olvasni, hogy az introvertált emberek alkalmasabbak az elmélkedésre, hiszen ott csöndben kell lenni. Ez így azért nem feltétlenül igaz, mert elmélkedésben nem a szánkkal, hanem az elménkkel kell csöndben lenni, és ez szerintem teljesen más. Éppen az introvertált ember az, akinek esetleg azért kell néha egyedül lennie, mert sok minden van a fejében, és éppen ezért kérdés, hogy az elmélkedéshez szükséges belső csendet létre tudja-e hozni. Nyilván sok oka lehet annak, ha valaki introvertáltnak tűnik, és lehet, hogy a többség valóban könnyen el tudja magát csendesíteni, amire én csak fel szeretném hívni a figyelmet, az az, hogy az ilyen jellegű általánosításokkal könnyen félre lehet siklani. Ha egy Avilai Szent Teréz-féle belső imára gondolok, ahol a lélek minden földi dolgot elengedve csak Istenre figyel, és vele BESZÉLGET, akkor ez most az introvertáltaknak könnyebb, vagy az extrovertál-

Introvertált – extrovertált, mi is ez? Van-e jelentősége a misztikában?

taknak? Ez azért nem egyértelmű, mert egy másik emberrel az extrovertált ember könnyebben létesít kapcsolatot, könnyebben beszélget. De egy lélekben lezajló beszélgetés esetében talán érezhető, hogy más a helyzet. Ha például az az eset áll fenn, hogy az introvertált nem csak az emberek előtt, de Isten előtt sem képes kinyitni magát, akkor eleve nehezebb helyzetből indul. Ráadásul, ha *Terézre gondolunk, aki azt írta, hogy az elmélkedésben megtapasztalt isteni szeretet olyan, hogy nem képes megmaradni egy és ugyanazon állapotban, hanem folyamatosan dolgozni és tenni akar, akkor ez az isteni erő a keresztény misztikát élő embert szükségyszerűen extrovertálttá alakítja.* Kevés olyan szentet láthatunk a történelemben, akikre nem az extrovertált jegyek voltak jellemzőbbek. Kivétel talán Keresztes Szent János vagy Szent Jó-

zsef (Jézus nevelőapja, habár ez törvényszerű volt, hiszen Jézusnak kellett jobban megnyilvánulnia). Illetve ha nem arról az oldalról közelítem meg a dolgot, hogy ki mennyire zárt vagy nyitott személyiség, hanem onnan, hogy ki mennyi információt oszt meg a másikkal, akkor szintén az a logikusabb, hogy az isteni bölcsesség oda önti le a saját kegyelmét, ahol tudja, hogy a lámpást nem rejtik véka alá.

Nem célolok, hogy az introvertált embereket teljesen elkeserítsem (magamat is inkább annak tartom), de ha azt veszem, hogy az introvertált szeret ott lenni, ahol van, és nem szereti a változásokat, akkor arra sem lesz képes, hogy olyan dolgot megéljen az elmélkedésben, ami az egész életét átfordítja. Ez nyilván egy extrovertált embertől is nagy bátorságot követel. Mindezek ellenére én úgy érzem, hogy

Introvertált – extrovertált, mi is ez? Van-e jelentősége a misztikában?

Isten kegyelme mindenkire kiárad, aki hagyja magát. Ha mi, introvertáltak felismerjük a hibáinkat, és Isten kegyelmére bízunk magunkat, akkor nincs mitől tartani. Ha jól csinálja az elmélkedő ember a dolgát, akkor szerintem megszűnik a kérdés, hogy ki extrovertált és ki introvertált. Már csak azért is, mert az elmélkedésben létrejött beszélgetést vagy kapcsolatot a szokásos emberi kommunikációtól eltérően nem pusztán megosztásnak (információ-megosztás) hívhatjuk, hiszen nem úgy zajlik ez, hogy az információt a saját elmémen kívül egy másik elmének is átadom, duplikálom, hanem úgy, hogy az információt adó és az információt fogadó (Isten és ember) eggyé válik, azaz egyesülésnek is hívhatjuk. És mint ilyen, nem jön elő az a kérdés, hogy ki milyen személyiség típusba tartozik, ezen a szinten már túlléptünk ezen a kérdésen. Ez a keresztény misztika egyik legmélyebb titka, amit csak az érthet meg, aki megéli. Hogy ez jobban érthetővé váljon, az alábbi idézetet hívom segítségül:

„A lélek igazi szerelme Odafönt lakozik, Ő az, akivel igazán egyesülhet, [...] aki látta, tudja, miről beszélek, tudja, hogy a lélek másik életet nyer, amikor Őfeléje közelít, és immár a közelében van, amikor részt kap Belőle, és ebben az állapotában felismeri, [...] hogy többé már semmire sincsen szüksége [...]” – Plótinosz

A legtökéletesebb emberi viselkedés az ilyen fajta meditáció, mert Isten kegyelme folytán ilyenkor kerül kapcsolatba a lélek a Tökéletességgel, s így a lelket, ami az ember esetén biztosan tökéletlen és beteg, ez gyógyítja meg a leghatékonyabban, ez szünteti meg minden probléma gyökerét.

A cikk írója: Szeibert Márton mechatronikai mérnök, az AQUILA Párt tagja, aki 10 éve végez önkéntes tevékenységet az AQUILA szervezésében. A teológia, filozófia a kedvenc hobbijai közé tartozik. Egyéb írásai az AQUILA Magazinban olvashatók.

Pável Márta
Halottak napjára

Novemberben már erősen őszi a természet, hulló, színes levelek, talán ködös idő, alkalmas a szomorú emlékeinknek egy részvét kerethez. Egy olyan kerethez, amibe ez az élet – sokszor - a maga vidorságával nem fér bele, mert ez máshova, ez a földöntúlira mutat, a végső állapotra

hívja fel minden ember figyelmét.

Lelkünk ebben a keretben találkozik azokkal, akik már odaát vannak. S talán ekkor hiányzik legjobban a hit annak, akinek nincs, mert reményt adna valami továbbélésre. Nehéz és elmondhatatlan érzés, ha mélyen belegondolunk abba, hogy milyen megfoghatatlan is a halál, az hogy elvit-tük/eltemettük a földre azokat, akiket szerettünk, akikkel együtt éltünk, míg el nem szakasztotta őket az elmúlás. Az Istent hívőnek könnyebb, mert a hite rámutat egy földöntúli állapotra, mely a lélek halhatatlansága miatt egy továbbélés, meg nem szűnését adja a lelkeknek. Én tudom, hogy nincs

halál, igaz testben már nem észlelhetőek az innen távozők, de élnek, jobban élnek, mint itt a földi szemünk előtt.

Ugyanakkor nekünk lelki vezetőknek még erősebben jön a vágy, hogy tudjunk többet, hathatósabban tenni még az itt élőkért, hogy odaátra felkészülten menjenek, és ne kelljen sajnálkozni fölöttük, hanem együtt örülni velük, hogy végre a Teremtő Istennél vannak. Vágyunk, a Prohászka vágya, hogy *„Istenem, szeretnék ezeken a szerető, de még mindig szenvedő lelkeken segíteni.”* Az Isten nélküli élet itt is szenvedés, odaát még sokkal jobban az.

Élet és halál testvérek, egymás kiegészítői, így az élők sorsa a halál, és az emberekben ettől az ismeretlentől, a folyamatos változástól nagy erejű félelem van.

Az idő foglyának kivetett lényeket a halottak napi ünneplés (is) rádöbbsenti, hogy valami mindig elmúlik belőlünk. Hol a fiatalság, hol az egészség, hol az erőnk, mintha folyamatos temetés részei lennénk. Ilyenkor tömören, melankolikusán fájós érzet szállja meg az embert, mintha egy-egy darabját tennék sírba az „édes/keserű” életnek - az elhunytáival is együtt -, melyről valamikor - az idő haladtával egyre jobban-biztosan le kell mondania. Jöttünk és megyünk, ez föld az érdemszerzések, a felébredés helye, ha ez nem következik be, akkor a halállal való távozás nem lesz diadalmenet.

A halál megélésének illetve meg nem élésének számtalan struccpolitikai módszerével találkoztam. Nem megoldás a fejünk földbedugása, meg a menekülés sem, mert nincs hova bújni. Legjobban teszi az ember, ha szembenéz azzal, aki ő maga, a (remélhetőleg felismert) céljaival, amit nem tett még meg, és ahogyan hanyatlik a teste, úgy építi fel (ha fiatalon nem tette) egyre jobban lelkileg magát, hogy beteljesedjen az amiért ezt az életet kapta. Ami a legcélszerűbb tett, hogy a testileg halandó, de lelkileg örök élettel rendelkező ember, a természet ezen bölcsességét, hogy ha jöttünk, menni is kell /mert mi valóban nem anyagi természetű lények vagyunk/, méltósággal élje meg. Van-e folytatás? Van, mert a léleknek nincs halál, csak hazatalálás az Istenhez. Így nagyon is megszívlelendő Kempis Tamás tanácsa:

„10. Maradj énvelem és békességet találsz. Hagyj el minden mulandót és keresd az örökkévalót. 11. Mi egyéb az ideig való, mint csábító? Mit használ minden teremtmény, ha elhagy a Teremtő? 12. Szakadj el tehát mindentől és add át

magadat Teremtődnek örömet és híven, hogy részesülhess az igaz boldogságban.”

A cikk írója: Varga Péterné/ Pável Márta, katolikus hittanár, az AQUILA Párt elnöke, 30 éve az AQUILA kat. közösség létrehozója és vezetője. Két könyve jelent meg (Akinek füle van a hallásra, az hallja meg, valamint A misztikus teológia alapjai) és egy Hazafelé címmel folyamatban van. Publikációi megtekinthetők a www.aqp.hu valamint a www.sasmarta.eoldal.hu oldalon.

Pável Ágnes

Prohászka és Bergson közös vonásai

Prohászka Ottokár szentéletű püspök és Henri Bergson filozófus közös gondolatainak, áttekintése.

Filozófiai és a filozófián túli szempontokról is szó lesz, mivel Bergson filozófus volt, Prohászka pedig filozofált ugyan, de mindenekelőtt Isten szolgája, papja volt, aki egész példaértékű papi életével, cselekedeteivel vívta ki a tiszteletet. E különbség ellenére lelki útjuknak számos közös szakasza van, amely egy képzeletbeli közös munkára lehetőséget adott volna – kicsit tovább gondolva mindkettőjük nagy ismerője, Dienes Valéria fiktív párbeszédét.

Elsőként gondolkozzunk el kicsit a filozófia kérdésén, célján. A filozófiatörténet során sokan sokféleképpen fogalmazták meg ennek lényegét, mindig egy-egy újabb filozófiai irányzatot megalapítva. Ha két fő irányt kellene kiemelnünk a keresztény filozófiából, talán az Aquinói Szent Tamást követő tomizmust illetve a Szent Ágostoni misztikus vonalat nevezhetnénk meg. Az irányzatok felsorolása helyett, amelynek bármely filozófiai tankönyvben utána lehet nézni, szeretnék arról írni, hogy mi az a hajtóerő, amely a kereső, tudományos gondolkodókat hajtja, és ez hogyan jelenik meg Prohászka illetve Bergson életében.

Az ember gondolkodik, bár már ez sem olyan nyilvánvaló, a vegetáló érzékeiknek élő emberi lényekkel kapcsolatban ez vitatható: valóban képesek-e gondolkodni. Külön kérdés lenne az ő „felébresztésük” melyre Prohászka tevékenysége

kapcsán még visszatérünk. A gondolkodásnál tartva, a megismerés kérdésénél kezdhetjük: minden tudatos lény törekszik megismerni az eredetét, a célját, léte értelmét, és egyre magasabb fokozatokon, a saját lénye kapcsolatait a többi lényekkel. Honnan indul? Először az érzékszerveivel szerez tapasztalatokat a természetről, az őt körülvevő világról, és elvonatkoztatások útján jut az ismeretekhez. A racionalitás útján halad, és szorosan a logika mentén. Így a fizikai valóságot ismerheti meg, amely szövevényes hálójába az olyan filozófus, aki a racionalitásnál megáll, kategóriákban, sémákban gondolkodik, könnyen beleragadhat. Amikor egy gondolkodó tovább halad a megismerés útján, és túl tud lépni ezen a szinten, elrugaszkodik a kézzelfoghatótól és belemerül a természetfölötti világba. Ehhez olyan bölcsességre van szükség, amely belátja a világ végeességét, egy olyan belső igényre, ami ezen túli lelki szomjúságot, a spirituális fejlődés vágyát és a misztikus élmények megtapasztalását jelenti. Azt gondolom, hogy ehhez a nagy lépéshez Isten kegyelmére is szükség van: ha nem érzi egy filozófus az isteni vonzás erejét, ha olyan kerítéseket épít maga köré, amiktől nem lát ki, vagy egyszerűen az a sorsa, hogy ebben az életében még vak és süket legyen, akkor a horizont szintjén marad, mélységeket és magasságokat nem fog tudni megélni. Fontos az is, hogy ezt a fájdalmas és felkavaró munkát csak önmagunk végezhetjük el, mások utasítása alapján nem megy, az erőfeszítéseket nem lehet elkerülni, viszont annál stabilabb lesz az eredmény.

Mivel Prohászka nem volt filozófus, és bírta ezt az isteni kegyelmet is, gondolatai szabadon szárnyalhattak, nem kötötte meg őt semmilyen iskola. Volt viszont más kényszer, korlátok, amiket az egyháza állított számára, a modernizmus vádja, amely az alázatot és az engedelmességet gyakoroltatta vele. Szent életének bizonyítéka, hogy ezt a rettenetesen nehéz próbát is kiállta. Bergson a pozitivistá analízistől, a természettudományokban bevált módszertől indult, melyet egy mélyebb szintézis kell, hogy kövessen szerinte. A megismerésnek Bergson kétféle lehetséges útját különbözteti meg: az első, ha a megismerés tárgyát körüljárjuk, ez egy objektív út, mivel nem független tőlünk, a megismerőtől, a saját személyiségünkől, amely annak a társadalomnak a lenyomata, amelyben szocializálódunk. Ráadásul tartalmazza a saját kivetítéseinket is. Ez a mód például a mozgást önmagából kiindulva fogja fel. Az analízis a dolgot mindenféle oldalról

megpásztázza, számos eredményre jut számos nézőpontból, és az eredményeit többnyire tökéletlen módon próbálja meg összegezni, de úgy hogy végig a felszínen marad. A megismerés másik módja során hatolhatunk a dolgok mélyére igazán, ha a dolgokba belehelyezkedünk. Az ösztönök nyomán leereszkedünk a mélységbe, és ezt aztán a felszínre hozva, mégiscsak valahogy az értelemben, a tudatosba fordítjuk vissza. Ez a mód nem indul ki semmiből, a mozgás példájánál maradván azt önmagában fogja fel, átélve, beléhelyezkedve, úgy hogy egészen a mélyéig, a kifejezhetetlenig hatolunk. Itt már nem működnek a megszokott fogalmi rendszerek, a kifejezés eszközei. Bergson szerint az abszolútumig csakis ilyen intuitív módon érhetünk el, és ezzel el is érkeztünk a Bergson által használt kulcskifejezéshez, az intuícióhoz, amivel ahogyan nagyon szépen kifejezi, a dolgok szívverését érezzük meg. Az intuíciót értelmi szimpátia értelemben használja, és saját bevallása szerint sokat habozott, hogy az intelligencia szót használja-e az általa megnevezni kívánt tevékenységre, de végül ez utóbbit meghagyta az „ész rendes munkája” értelemben. Az intuícióval az érzékeket egy eddig nem ismert módon kiterjesztjük, és a használatos fogalmakon túllépünk a transzcendensbe. Emiatt szükségképpen más módszerekre van szükség az így szerzett tapasztalatok átadására. Érdekes Bergson esetében, hogy nem volt hivatásszerűen pap, mégis nagyon fontosnak tartotta, és ragyogó tanárként és előadóként továbbadta azt, ahová ő eljutott. Az átadás kérdése is érdekes, mivel, ha azt elfogadjuk, hogy a szavak világán már túljutottunk, hogyan tudja közvetíteni intuícióit? Végülis, metaforák szuggerálásával, de verbálisan tudja ezt megtenni – a saját erejéből próbálkozva. Nagyon érzékletes és sokszínű nyelvvel, amely már művészinak mondható. A mély tanításán túl valószínűleg ennek is köszönheti, hogy tanítványai mindig nagy elragadtatásban hallgatták, és szinte fizikailag érzékelhették kisugárzását. Az elmondhatatlan elmondását Prohászka gazdag nyelvi készsége (annak ellenére, hogy az anyanyelve nem is a magyar volt) tette lehetővé, és az az érzék, hogy nem giccsesen, öncélúan használja a szavakat, hanem érezhető mögötte a valóságos tapasztalat, amelyet olyan érzékletesen ír le, hogy aki már átélt hasonlót, egyből ráismer, aki pedig még nem, abban felkelti a vágyat, hogy ő is átélje.

Prohászka korán és tudatosan lépett az egyházi pályára, olyan elhivatottságot érzett, hogy az Isten iránti őszinte szeretet végig a tanulmányai során, a lelkipásztori szolgálatban és a papképzésben is érződik. Magával ragadó spirituális vezető a szemináriumban, papként és még püspökként is csak a rábízott lelkekkel törődik. Számos történetet gyűjtöttek össze cselekedeteiből, amelyek sokszor a szentek tetteihez hasonlítanak. Mindig gyengédséggel és lehajló szeretettel fordult a legkisebbek felé, szinte atyai szeretettel gondoskodott a hozzá fordulókról, vagy ha valami szerencsétlen, nehéz sorsot tapasztalt. „Nekem örömöm van abban, hogy adhatok, főleg nagy örömöm van abban, hogy lelkem lelket gyűjthet, hogy szívem szívet melegíthet fel. Hogy egész lényem az emberiség serpenyőjében nem egy pelyhet, egy semmit, hanem igazán súlyt, tartalmat jelent.”

Az egyházi képzésből kifolyólag a skolasztikán nőtt fel, tehát az elemző módszer, a szabatos megfogalmazások híve. Emellett azonban nyitott, érzékeny és fogékony lélek, ezért megértette Bergson intuíció fogalmát, és művészi, irodalmi nyelven munkáiban is használja. Ugyanakkor nem veti el az analízist, hanem elfogadja a helyén, és túllép rajta, akkor használja az intuíciót, amikor a ráció már kifulladásra kerül. „Az intuíciónak világa helyett az ismeretnek mécsese vezet, s a vágynak lendülete.”

Az intuíció és a cselekvés kapcsolatáról szólva eltérést láthatunk Bergson és Prohászka felfogásában. Bergson szerint az intuíció előkészíti a cselekvésünket, megmutatja, hogy milyen helyzetben hogyan kell viselkednünk, reagálnunk az eseményekre. De amikor már eljut az isteni szeretetig, élete vége felé, azt is tudja, hogy ez az intuíció feltölt és erőt is ad. Prohászka szerint – a skolasztika nyomán – az analízis és az értelmi megismerés által szerzett ismereteket kell a cselekvés szolgálatába állítani. De ez csak száraz filozofálgatás. Az akarat és az érzések vezetnek az igazi tettekhez. Az „életté vált gondolat”. Az az ismeret pedig, ami ehhez elvihet az Evangélium.

Bergson térrel és idővel kapcsolatos nézetei is sok filozófust és írók készítették gondolkodásra. Vallja, hogy a teret és az időt együtt kell kezelni, mivel szétválaszthatatlanok, annak ellenére, hogy sok filozófus csak az egyiket vizsgálja, és annak analógiájára a másikat is elintézettnak tekinti. Igaz, ő maga is inkább csak az időről ír. A „tartam” szót használva

leválasztja a mozgást az anyagról. A tartam tiszta mozgás, tiszta fejlődés, ami független az anyagtól, a térbeli kiterjedéstől. Életlendületnek nevezi a mássá levés mozzanatát. Magyarországon Babits Mihály közölte először a Nyugatban az erről szóló írásokat. A bergsoni időfelfogás lényege, hogy mivel az idő változtat a dolgokon, azok minősége függ az időtől. Ezen a gondolaton továbbhaladva aztán eljut oda, ahová Einstein, mivel belátja, hogy egyes dolgokkal kapcsolatban az idő visszafelé is lejátszódhat, például egyes csillagászati jelenségek, illetve azok megjövendölése, tehát ezekre vonatkozóan nincs is jelentősége az időnek. De nekünk, embereknek, akik minden pillanatban öregszünk, és haladunk az elmúlás felé, nagy súlya van. Minden pillanat más, és soha vissza nem fordítható, vissza nem csinálható.

Bergson a filozófiának szabott új irányt, Prohászka pedig az egyházban indított (volna) el egy megújulási folyamatot. Nagyon okos papnövendékként, később dogmatikaprofesszorként tudta, hogy a fiatalokra, a kispapokra csupán a tekintélyével nem fog hatni, a megélt isteni erő, ami kisugárzott belőle, az tette olyan vonzóvá, hogy rajongással szerették a seminaristák. Óriási lelkesedéssel vág is bele a munkába, de sajnos saját egyháza nyomja le. Teilhardhoz hasonlóan „a hit merészségével néz szembe a modernség kihívásaival, keresi a párbeszédet az egyház és a kultúra között. Sajnos a sorsa is hasonló Teilhardhoz: „parkolópálya” és indexre tett művek. Mindkettőjüknek kijut az alázatossági gyakorlatból, amelyet saját feljebbvalóik felé kell gyakorolniuk. A hierarchikusok félnek a reformoktól, amiket a papnevelésben elengedhetetlenül szükségesnek tart. Csak nagysokára nevezik ki spirituálisnak. Az ő lelkének viszont iszonyú fájdalmat okoz az ellaposodott lelki élet, amelyet egész országszerte tapasztal: „Magyarországban nincs élet, mert keveset imádkoznak.” Jelleméből adódóan azonban nem adja fel, hol keményebben, hol higgadtabban, de ragaszkodik az egyházi reformokhoz. Három művét indexre teszik, és ez nagyon megviseli. Bár beismeri, hogy néha radikálisan fogalmaz, de ez érthető, mivel szinte fáj neki az apátia, az egyházi bürokrácia, formalitások az élő hit helyett. Az egyházban a fegyelmet egy célért tartja jogosnak: hogy krisztusi tanokat hirdesse. Minden másban a dogmatizmus, a változások elleni kézfékes tiltakozás (amely kísértetiesen hasonlít arra, amit napjainkban tapasztalunk) akadály. Lázadónak tartják, amikor egyes dogmák örökérvényűségét veti fel. A papság

színvonalának emelésén fáradhatatlanul dolgozik, amelyet a II. vatikáni zsinat el is határoz majd később, tehát semmi „partizánkodást” nem végez, csak frissíteni, lélekkel feltölteni akar, mégis igyekeznek elhallgattatni. Annak ellenére, hogy nemcsak kifejezi, hanem egész életével alátámasztja, hogy ezt nem rebellisségből, hanem az egyház iránti szeretetből teszi. Az őskeresztények korát állítja mintának, ebben az értelemben meg főleg nem újszerű, mégis szitokszóként mondják rá, hogy modernista. Az intellektualizmus túlhajtásai című akadémiai székfoglalóját az egyik indexre tett műve, amit merész szociális nézetei miatt kritizáltak. Ezután írja naplójában, hogy idegenül érzi magát saját egyházában. Érdekes, hogy ha Bergsonhoz képest határozzuk meg, akkor a skolasztika felé hajlik, viszont a katolikus egyháznak pedig pont az volt a baja, hogy nem ismeri el a tomista felfogás szerinti rációt mindenhatónak, hanem Istent is érzelmek és intuíció útján lehet megismerni szerinte.

Prohászka sokat vitatott társadalmi-politikai szerepléséről is említést kell tennünk, ami a krisztusi elvek gyakorlati alkalmazását jelentette nála. Fiatal korától szociálisan érzékeny volt, és jó papként magától értetődő volt számára, hogy nem csak a templom falain belül, hanem az élet tágabb színterén, a politikában is mindent megtesz, hogy a szegényeket, munkásokat segítse. Sohasem a haszonlesés és saját érdekek vezették, mint a mai magukat kereszténynek valló politikusokat, hanem az igazi krisztusi szeretet. 1894-ben részt vett a Katolikus Néppárt megalapításában. 1920-ban képviselőséget vállal, a gazdasági és szociális reformokat kívánta segíteni ezzel. Aztán nagyot csalódik, persze, mert rájön, hogy a pártban a „keresztények a legkereszténytelenebbek”. Emiatt érzett keserűségében aztán el is fordul a politikától. A párhuzamot a frissen alakult Aquila Párttal és annak célkitűzéseivel nem lehet nem észrevenni. Amikor Prohászka belső indíttatásra, az AQP tagjai pedig isteni parancsra kényszerítve éreznek arra, hogy a keresztény, krisztusi értékeket ki-mondva és felvállalva tegyenek a népért, magukra maradnak. „Hazajöttem a nagy tragikomédiából, amit Nemzetgyűlésnek hívnak”, mondja Prohászka 1921-ben, de egy-egy pártkörút után az AQP jelöltjei is mondhatnák. Kérdés, hogy ha a katolikus egyház amely „hivatalosan” képviseli a krisztusi tanokat kereszténytelen, hogyan viheti győzelemre az ügyet egy őskeresztényi értékeket képviselő, magát ugyanúgy az Egyház részének tekintő közösség (párt). Az egyetlen

válasz az isteni csoda. Ha ezt kiegészítjük azzal, amit Bergson írt „Az erkölcs és a vallás két forrása” című művében, hogy vallás nélkül nincs erkölcs, erkölcs nélkül pedig nincs társadalom, még szomorúbb a kép.

Felmerül a kérdés, hogy honnan merített erőt Prohászka, hiszen nemcsak papként, szemináriumi vezetőként, de politikusként is dolgozott. Amikor paptársai is visszahúzták, a politikában rágalmazták, mindig volt hová fordulnia, mert élő kapcsolata volt Istennel. Nemcsak érzékeny lélek, de misztikus is volt. Fiatalkorában az Oltáriszentség előtt sokszor órákig imádkozva gyűjtött erőt, egy időben gondolkodott azon is, hogy belép a jezsuita rendbe, az elmélkedő élet közel állt hozzá. „Öntudatunk egy világba néz bele, mely csupa kérdőjel, csupa titok. Szürkületben állunk, melyben a lét úszik, s mi benne és vele. Az egész lét és az egész élet takaró alatt van; a szentatyák fátyolról (siparium) beszélnek, s a misztikusok álomról, melyből a lélek kelti föl a létet. Bennünk ébred valamikép öntudatra. E misztikumban, mint megfelelő nem idegen miliőben áll az isteni, nagy misztérium, a krisztusi jelenlét. Jézus van velünk, mondja a hit. Hol van, merre van? – kérdi az ember. Itt, e titokban, lefátyolozva. Ah, igen, feleli, hiszen le van itt fátyolozva minden, tehát ő is. Nekem elég, hogy itt van, velem van. – Ezt a hit misztikuma megélésének mondom s ugyanakkor a misztikum nekem-valóságának. A végtelen tökélyhez, a Főnségeshez nem vezet a látás, hanem csak a titokban, a misztériumban való vele érintkezés.” (ÖM 24,300–301.) Bergson annak ellenére, hogy szintén nagyon érzékeny lélek volt, nem tudott eddig eljutni. A misztikusokat, köztük Avilai Szent Terézt, Eckhart mestert, Susot is tanulmányozta és megállapította: „Miszticizmus és kereszténység egymást határtalanul feltételezik. De mégis kell, hogy lett légyen kezdődése. Valóban, a kereszténység eredeténél ott van a Krisztus.” Úgy látszik, azonban, hogy a hosszú út után, azt az ugrást már nem tudta megtenni, hogy ezt a tudást megélje. A zsidóságtól, amelybe beleszületett, élete végére a katolicizmus közeléig jutott, csak azért nem keresztelkedett meg, mert sorsközösséget akart vállalni a zsidókkal az üldözések idején. Amikor filozófusból hívóvé kellett volna válnia, megtorpant. Az intuíció mélyén meglátta Istent, de nem engedte magába, a megismerésnek arra az igazi fokára, amelyről tanított, hogy beléhelyezkedve, eggyé válva ismerhetjük meg a dolgokat, az Abszolúttal nem tudta megvalósítani, maradt az egójának

egy kis zárványa, amely ezt megakadályozta. Megtapasztalta Istent, de nem részesedett belőle tudatosan. Vele szemben Prohászka, aki olyan püspök volt, akit maga Krisztus is papjának kent fel, igazi misztikus is volt. Fiatalon is azt mondta, hogy élete és értelme Isten, ahogy haladt előre az időben, ez még tovább fejlődött benne, a „mindig nagyobb Istenhez” vágyott. „Az Élet kenyere”-ben Teilhardhoz nagyon hasonlóan ír az Oltáriszentségről: Tudván azt, hogy mindent Isten kezébe adott s érezvén azt, hogy az Atyától jött ki, egymaga az Isten-meglátás fényeivel s az Istenhez való vezetés küldetésével, s ahogyan egymaga jött, úgy egymagában nem mehet vissza hozzá, hanem magával kell vinnie a világot, s hogy neki meg kell csinálnia a kapcsolatot a Végtelennel s a boldog étellel: ez óriási tudattól minden Oltáriszentség kavargó s duzzadó lélekmélység s forgó örvény, melynek gyűrűjébe belekerül minden imádás és hódolat, s melynek irama magával sodor minden lelket, s az Isten-szomjúhozás örvényébe ránt le magával.” Az élet kenye csiná a gyengékből erőseket.

Ha összevetjük kettőjük életének végét, azt hogy meddig jutottak el, látható, hogy a zsidó származású Bergson végrendeletében azt kéri, hogy katolikus pap temesse el, meggyőzésében keresztény ember vált belőle, ha meg nem is keresztelkedett, igen nagy utat tett meg. Prohászka eleve elhivatott pap volt, az ő belső útja hullámheggyekkel és völgyekkel tarkított volt. A völgyek mindig a világhoz, a politikához, a hierarchikus papsághoz kötődtek, a magasságokat a lelkében és a szoros Istenkapcsolatban tapasztalta meg. Az ő tápláléka Krisztus volt, akinek a példáját követve végezte ő is a földi szolgálatot. Ha jó tanácsot adhatna Bergsonnak, bizonyára azt mondaná, ne csak keresztény legyen, hanem tegyen meg mindent, hogy pap is lehessen.

Pável Ágnes: Tanítóképző főiskolát végeztem, a tanítást rászoruló gyerekek segítségével gyakorlom, ezt nagyon szeretem, az AQP tevékenységén belül. Később szakfordító és tolmács lettem. Legfrissebb végzettségem a BGE-n közgazdász pénzügy-számvitel szakon. Sok minden érdekel, igyekszem a racionalitást is megőrizni a mindennapokban, de egyre mélyebb lelki életre törekszem.

Impresszum

Kiadó: AQUILA Párt, 1222 Budapest, Zakariás József u. 3.

Felelős kiadó: Varga Péterné/Pável Márta, az AQP elnöke

Honlap: www.aquilapart.hu

E-mail: varga.marta@aqp.hu

Telefon: +36 20 - 327-47-93

Nemzetközi azonosítószám:

HU ISSN 2064-7700

Bankszámlaszám:

UNI-CREDIT bank

10918001-00000038-58540003

Fő- és felelős szerkesztő:

Varga Péterné/Pável Márta, az AQP elnöke

Főszerkesztő helyettes:

Szeibert Márton AQP média elnöke

Főmunkatársak, szerkesztők/lektorok:

Bainé Varga Katalin, lektor

Horváth Olivér, grafika, egyéb munkák

Kaiser Andrea, lektor

Kertész Lóránt, korrektor

Kis Enikő, lektor

Marton Janka, lektor, korrektor

Marton Krisztián, korrektor

Mészáros Gabriella, lektor, korrektor

Oroszi - Kuzmich Kinga, korrektor

Rizmayer Péter, lektor, korrektor

Rizmayerné Márkus Edit, lektor, korrektor